

Värmdö kommun

Besöksadress: Skogsbovägen 9-11

Postadress: Värmdö kommun

134 81 Gustavsberg

08-570 470 00

varmdo.kommun@varmdo.sewww.varmdo.se

Biblioteksplan 2024-2027

Dokumenttyp	Strategisk plan
Diarienummer	2023KS/1225
Lagstadgat styrdokument	<Ange text>
Ersätter styrdokument	Biblioteksplan 2019- 2023, Dnr 2019KS/1287
Aktualitetsprövning	2026
Ansvar	Kommunfullmäktige
Beslutsnivå	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum	2024-03-06

Innehåll

Biblioteksplan 2024-2027	3
Syfte med biblioteksplanen	3
Ansvar för biblioteksplanen	3
Biblioteksverksamhet i Värmdö kommun	3
Bibliotekens lagstadgade uppdrag samt övrig relevant lagstiftning	4
Bibliotekslagen (2013:801)	4
Skollagen (2010:800)	4
Relevant internationell lagstiftning	4
Relevanta regionala styrdokument	5
Befolkningsprognos och demografi	5
Omvärld och närvärld	6
Fokusområden för Värmdö kommuns biblioteksverksamhet 2024 - 2027	6
Folkbibliotek	6
Fokusområde 1. Biblioteket som mötesplats för alla	7
Fokusområde 2. Läsfrämjande	8
Fokusområde 3. Demokrati, delaktighet och digitalt innanförskap	9
Fokusområde 4. Samverkan och uppsökande verksamhet	10
Skolbibliotek	11
Nulägesbeskrivning	11
Fokusområden under plantiden	12
Under planperioden för åren 2024 - 2027	12
Uppföljning av biblioteksplanen och utvärdering av verksamheten	13

Biblioteksplan 2024-2027

Alla kommuner ska, enligt bibliotekslagen (2013:801), anta en biblioteksplan för sin biblioteksverksamhet. Biblioteksplanen är en plan med visioner, fokusområden och strategier avseende hela biblioteksverksamheten i kommunen. Den tidigare planen som antogs av kommunen 2019 har 2023 som slutår.

Syfte med biblioteksplanen

Biblioteksplanen är ett långsiktigt och strategiskt dokument som beskriver hur Värmdö kommun arbetar med biblioteksfrågor samt vilken inriktning verksamheten och dess utveckling ska ha från och med 2024. Planen omfattar alla bibliotek som Värmdö kommun är huvudman för, vilket innebär såväl folk- som skolbibliotek. Biblioteksplanen, kopplad till nationella styrdokument såsom bibliotekslagen (SFS 2013:801) och skollagen (SFS 2010:800), ska vara ett redskap för medarbetare och beslutsfattare i frågor som rör utveckling och inriktning av biblioteken.

Ansvar för biblioteksplanen

Biblioteksplanen är kopplad till Värmdö kommuns Mål och Budget 2024 - 2027 och till berörda nämnders verksamhetsplaner. Ansvar för genomförande och uppföljning av kommunens biblioteksverksamheter är fördelat mellan grundskolenämnden, kultur- och fritidsnämnden samt gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivnämnden. Nämnderna ansvarar enskilt och tillsammans för att biblioteksplanens strategier genomförs enligt beslut i fullmäktige. Biblioteksplanen följs upp löpande och årligen i samband med uppföljningen av nämndernas verksamhetsplaner.

Biblioteksverksamhet i Värmdö kommun

I Värmdö kommuns biblioteksverksamhet ingår folkbibliotek och skolbibliotek. Kultur- och fritidsnämnden i Värmdö kommun är huvudman för folkbiblioteksverksamheten. Grundskolenämnden i Värmdö kommun ansvarar för skolbiblioteksverksamheten vid kommunens tio kommunala grundskolor och gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivnämnden vid de tre kommunala gymnasieskolorna.

Bibliotekens lagstadgade uppdrag samt övrig relevant lagstiftning

Bibliotekslagen (2013:801)

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska enligt bibliotekslagen verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Utbudet av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Biblioteken ska främja läsning, tillgång till litteratur, utbildning, forskning och kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. Varje kommun ska ha folkbibliotek och det ska vara avgiftsfritt att låna litteratur.

Skollagen (2010:800)

Utbildningen inom skolväsendet ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande. Skollagen 2 kap. 36 § "Eleverna i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek" (2022:1315).

Relevant internationell lagstiftning

Artikel 19 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna är grunden för all demokratiskt grundad biblioteksverksamhet. Lagen talar bland annat om allas åsiktsfrihet och yttrandefrihet. FN:s barnkonvention, lag sedan 1 januari 2020, betonar alla barns lika rättigheter och värde, rätt att uttrycka sig, bli lyssnade till och utvecklas. IFLA/UNESCO:s folkbiblioteksmanifest slår fast att gratis och obegränsad tillgång till kunskap, kultur och information är en förutsättning för en demokratisk utveckling i ett samhälle. IFLA:/UNESCOs skolbiblioteksmanifest betonar skolbibliotekets roll i att förmedla kunskap och idéer som är grundläggande för att delta i dagens informations- och kunskapssamhälle samt i att ge eleverna de färdigheter som behövs för ett livslångt lärande.

Relevanta regionala styrdokument

Regionbibliotek Stockholms biblioteksplan 2020-2023. Regionbibliotek Stockholm arbetar tillsammans med Stockholms Läns folkbibliotek för att främja verksamhetsutveckling och kvaliteten hos biblioteken i länet. Regionbiblioteket definierar och möjliggör samverkan mellan biblioteken och visar genom sin kompetensutveckling riktningen för biblioteksverksamheten i länet.

Befolkningsprognos och demografi

Enligt Värmdös befolkningsprognos för per 2023¹ kommer antalet invånare i kommunen till 2050 att öka med 21 837 personer, från 46 457 till 68 294. Befolkningsökningen förväntas gälla alla åldersgrupper, men med relevans för folkbiblioteksverksamheten kan det särskilt nämnas att åldersgrupperna 0 - 5 år samt 65 - 79 år förväntas öka extra kraftigt. På längre sikt förväntas andelen äldre fortsätta att stiga. På Ingarö förväntas en ökning på cirka 600 personer under perioden 2023-2026 och av dessa står den äldre åldersgruppen (65+) för den största ökningen. Detsamma gäller på Värmdölandet där den äldre befolkningen förväntas stå för cirka 50 procent av den relativa befolkningsökningen fram till 2026. I området Djurö/Stavsnäs är motsvarande siffra cirka 40 procent. En liknande bild visar skärgården där personer 65+ står för över 90 procent av den relativa befolkningsökningen.

Värmdö kommun är inte bara en kommun med stark befolkningstillväxt, det är också en geografiskt vidsträckt kommun med särskilda förutsättningar - från den alltmer storstadsnära tätorten Gustavsberg till glesbygden i skärgården - med påföljande skilda förutsättningar avseende infrastruktur. Cirka 40 procent av kommunens invånare bor i Gustavsberg. En ökning av befolkningen förväntas under de närmaste åren. Dessutom förändras relationen mellan olika platser i kommunen i takt med att befolkningen ökar i vissa områden och minskar i andra.

Den ökande befolkningsmängden och kommunens geografiska förutsättningar utgör en framtida utmaning vad avser en jämlik tillgång till folkbiblioteksverksamhet. En generell ökning av befolkningen i Värmdö kommun ställer ökade krav på verksamhetens omfattning utifrån efterlevnaden av bibliotekslagen med dess krav på tillgänglighet för alla kommuninvånare då geografisk närhet till bibliotek främjar aktivt biblioteksanvändande. Ökningen av andelen barn och äldre innebär därutöver att verksamhetens struktur ytterligare behöver anpassas för att svara upp mot dessa målgruppers särskilda behov.

Ytterligare demografiska faktorer som kan ha inverkan på biblioteksverksamheten är att inflyttningen till kommunen är större än utflyttningen. De senaste 10 åren har kommunen ett positivt flyttnetto på cirka 500 personer/år. Många av de inflyttande är familjer med barn. Detta betyder en

¹ Avser halvårsuppdateringen av Värmdö kommuns befolkningsprognos per 2023-08-30 (se dokument 2021KS/1419-24)

kontinuerlig befolkningsökning med påföljande ökande behov av bibliotekstjänster för till exempel den prioriterade målgruppen barn och för såväl folk- som skolbibliotek.

Mer än hälften av den arbetsföra befolkningen pendlar till sitt arbete i annan kommun. Dagbefolkningen i kommunen är alltså lägre då utpendlingen är högre än inpendlingen på vardagar. Detta innebär att många behöver genomföra biblioteksbesöken efter arbetstid och på helger, vilket ställer särskilda krav på bibliotekens öppettider

Omvärld och närvärld

Såväl lokala som globala faktorer påverkar kommuninvånarnas liv. Flera av dessa faktorer har även betydelse för biblioteksverksamheten. Globala faktorer som kan påverka biblioteksverksamheten är till exempel den snabba digitala utvecklingen i samhället. Det krävs relevant kompetens för att kunna nyttja vissa samhällstjänster och redan från tidig ålder fodras idag ett källkritiskt förhållningssätt avseende att hitta och värdera information; avsaknad av denna bidrar till en ojämlikhet med en påföljande digital klyfta. På nationell nivå påverkas bibliotekets verksamhet och roll av den sociala, politiska och ekonomiska utvecklingen. Denna kan exemplifieras i det ständigt ökande informationsutbudet på olika mediala plattformar, socioekonomiska omständigheter som förändras, kunskap som blir låst i filterbubblor som ju bara genererar information kring sådant användaren visar intresse för. Nu mer än tidigare påverkas vi dessutom av de krig som pågår i vårt närområde. De kommunala och regionala faktorer som kan påverka folkbiblioteksverksamheten omfattar exempelvis medborgarnas ekonomiska förutsättningar, åldersfördelning, nationaliteter, graden av utpendling från kommunen, det lokala näringslivet och kommunens budget.

Fokusområden för Värmdö kommuns biblioteksverksamhet 2024 - 2027

Folkbibliotek

Folkbibliotekets verksamhet bedrivs idag på huvudbiblioteket beläget i Runda huset i Gustavsberg (från och med juni 2024 i Värmdö Kulturhus), vid de två biblioteksfilialerna som är lokaliserade på Djurö och i Hemmesta samt med en mobil enhet, Läs- och skaparbussen. Kommunen tillhandahåller biblioteksverksamhet även i skärgården genom överenskommelser med föreningar på Nämndö och Sandhamn. Värmdö samverkar med andra skärgårdskommuner avseende Bokbåten som besöker ett stort antal öar. Utifrån befolkningsprognosen och den omvärlds- och närvärldsanalys som genomförts har vi identifierat fyra relevanta fokusområden med vidhängande strategier för folkbiblioteksverksamheten i Värmdö kommun under de kommande fyra åren.

Dessa fokusområden har även kopplats till bibliotekslagen samt kultur- och fritidsnämndens sex resultatmål för 2024.

- Den enskilde är delaktig, förstår och har inflytande över sin situation
- Ett gott bemötande i kontakt med kommunen
- Goda uppväxtvillkor för barn och unga
- Värmdö upplevs tryggt
- Folkhälsan ska öka
- Värmdö kommuns verksamheter bidrar till ökad jämställdhet

Fokusområde 1. Biblioteket som mötesplats för alla

Från bibliotekslagen:

- Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. Bibliotekslagen anger också krav på särskilt uppmärksammande av personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, samt barn och ungdomar.

Svarar mot följande av kultur- och fritidsnämndens antagna resultatmål:

- Ett gott bemötande i kontakt med kommunen
- Goda uppväxtvillkor för barn och unga
- Värmdö upplevs som tryggt

Biblioteket är en politiskt, kommersiellt, religiöst och ideologiskt obunden plats där alla är välkomna. Här finns möjlighet att på ett enkelt och tillgängligt sätt kunna ta del av trovärdig information och kunskap, vilket utgör en grundpelare för vårt demokratiska samhälle. På biblioteken får medborgarna även svar på angelägna samhällsfrågor samt kan delta i olika typer av aktiviteter, som författarbesök och utställningar. Biblioteket i Gustavsberg kommer från och med sommaren 2024 att återfinnas i Värmdö kulturhus i Gustavsberg. Kulturhuset kommer utöver bibliotek även innehålla lokaler utrustade för studier, arbete, dans, teater, skapande verksamhet och medieproduktion. Dessa lokaler kommer att användas i samverkan med andra enheter inom kultur- och fritidskontoret, lokala föreningar och enskilda aktörer. Den palett av verksamheter som Värmdö kulturhus kommer att erbjuda utgör en bredare väg in i biblioteket och möjliggör för fler att hitta dit. Miljön är omsorgsfullt planerad för att vara tillgänglig för alla målgrupper och personalen arbetar efter ett mottagarorienterat bemötande. Filialbiblioteken i Hemmesta och Djurö maximerar sin tillgänglighet genom att kombinera ett bemannat öppethållande med Meröppet. Gustavsbergs bibliotek kommer att vara tillgängligt utöver sina ordinarie öppettider i samband med att kulturhuset har verksamheter i samverkan med externa aktörer, så kallat förtroendeöppet där möjlighet finns att lämna och låna media men där biblioteket inte är bemannat av bibliotekspersonal. Samtliga bibliotek, inklusive Läs- och skaparbussen genomför riktade aktiviteter till de i bibliotekslagen prioriterade målgrupperna.

Under planperioden för åren 2024 - 2027 ska folkbiblioteken i Värmdö:

- Arbeta för att programutbud, skyltning och aktiviteter i biblioteket ska vara representativa och inkluderande. Besökaren ska känna igen sig i den media som exponeras och den programverksamhet som erbjuds.
- Utrusta biblioteket med relevanta hjälpmedel för att göra biblioteksrummet tillgängligt för de prioriterade målgrupperna.
- Arbeta för att Värmdö kulturhus och biblioteket ska vara trygga mötesplatser för alla genom ett mottagarorienterat bemötande.

Fokusområde 2. Läsfrämjande

Från bibliotekslagen:

- Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.
- Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

Svarar mot följande av kultur- och fritidsnämndens antagna resultatmål:

- Goda uppväxtvillkor för barn och unga
- Folkhälsan ska öka

Den läsfrämjande verksamheten utgör bibliotekets kärna. Biblioteket verkar dagligen för att inspirera till läsning, såväl i mötet med besökarna, såväl genom ordnade aktiviteter och evenemang. Verksamheten har ett särskilt fokus på de prioriterade målgrupperna personer med funktionsnedsättningar och personer med annat modersmål samt barn och ungdomar. Bibliotekets bjuder regelbundet in förskolor och skolor att få ta del av det läsfrämjande utbudet och på så sätt får alla barn möjlighet att ta del av lässtimulans och få läsupplevelser.

Utgångspunkten för läsfrämjande arbete är bibliotekets mediebestånd där en medieplan styr urval och inköp samt exponering av media. Bibliotekets uppdrag bygger på objektivitet och hänsyn till representativitet. Biblioteket har en HBTQI-hylla och en Äppelhylla. Äppelhyllan innehåller böcker för och om barn med olika funktionsnedsättningar. I mediebeståndet finns böcker på ett trettiotal olika språk och utöver det på våra fem nationella minoritetsspråk.

Som låntagare kan man lämna inköpsförslag och dessa tillgodoses i allmänhet. Detta bidrar till att säkra att den media som erbjuds till utlån har en lokal relevans. Den litteratur som inte finns på Värmdö kan ofta lånas från andra bibliotek i landet.

För den som har en funktionsnedsättning och därför svårt att läsa tillhandhålls tjänsten Legimus, där man kan söka, ladda ner och läsa talböcker direkt i en app. och för den som inte själv kan ta sig till biblioteket finns tjänsten Boken kommer där biblioteket levererar önskad media direkt hem till låntagaren.

Under planperioden för åren 2024 - 2027 ska folkbiblioteken i Värmdö:

- Utforma en strategisk läsfrämjandeplan för barn och unga.
- Fortsätta att utforska läsinspirerande metoder i mötet med äldre och personer som har en funktionsnedsättning.
- Arbeta med ett livslångt läsande i samverkan med andra aktörer i lokalsamhället.
- Utveckla läsinspirerande verksamhet där läsfrämjare verkar inom exempelvis skola och äldreboenden med läsinspiration

Fokusområde 3. Demokrati, delaktighet och digitalt innanförskap

Från bibliotekslagen:

- Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Svarar mot följande av kultur- och fritidsnämndens antagna resultatmål:

- Den enskilde är delaktig, förstår och har inflytande över sin situation
- Värmdö kommuns verksamheter bidrar till ökad jämställdhet.

Biblioteket bidrar till att förstärka demokratin genom att förse invånarna med ett varierat utbud av media och programverksamhet. Detta stärker möjligheten till fri åsiktsbildning, som är ett av bibliotekets kärnuppdrag. För att göra biblioteken och dess tjänster kända behövs en kommunikationsinsats på många olika nivåer då olika målgrupper tillgodogör sig information från skilda plattformar. Kraven på att utvidga bibliotekens verksamhet ökar. Värmdö kommuns bibliotek ska spegla såväl bibliotekslagen som sitt samhällsuppdrag. Folkbiblioteket spelar en mycket viktig roll som den nod i lokalsamhället där man möter medborgarnas behov av läsning, information, bildning och kultur genom hela livet. Verksamheten i biblioteket ska vara relevant och bygga på delaktighet från dess användare. Biblioteksanvändarna ska komma till biblioteket för att få intryck men också för att lämna avtryck i ett medskapande. Idag kräver många samhällstjänster och medieplattformar kunskaper i att hantera digitala verktyg och en god förmåga till källkritik. Folkbiblioteken i Värmdö vill främja den digitala kompetensen hos kommunens invånare och därmed bidra till ett digitalt innanförskap. I detta arbete tas särskild hänsyn till målgrupperna äldre och nyanlända.

Under planperioden för åren 2024 - 2027 ska folkbiblioteken i Värmdö:

- Arbeta med riktade insatser till våra socioekonomiskt utsatta områden med hjälp av Läsoch skaparbussen
- Främja samtal genom till exempel filosofikafé och samtalsledarutbildningar och därmed medverka till att minska de äldres ofrivilliga ensamhet
- Verka för att innehållet i barnkonventionen ska återspeglas i vårt förhållningssätt gentemot de barn och unga som vi möter i våra verksamheter.
- Bidra till att öka kunskapen om demokrati och rösträtt genom att anordna program och sprida information i samband med valperioder. Genom samverkan med aktörer inom vuxenutbildningen utöka bibliotekets verksamhet kring digitalt stöd.

Fokusområde 4. Samverkan och uppsökande verksamhet

Från Bibliotekslagen:

- Biblioteket ska finnas tillgängligt för alla

Svarar mot följande av kultur- och fritidsnämndens antagna resultatmål:

- Goda uppväxtvillkor för barn och unga
- Folkhälsan ska öka
- Värmdö kommuns verksamheter bidrar till en ökad jämställdhet

Värmdö bibliotek har en hög grad av samverkan med såväl lokala som externa aktörer. I och med flytten till kulturhuset kommer det, genom ökad tillgång till ändamålsenliga lokaler och ett stort antal mötesrum, att finnas förutsättningar att vidareutveckla och fördjupa samverkan med föreningar och studieförbund.

Värmdö Kulturhus placering i hamnområdet möjliggör en närmare samverkan med barnhälsovård och ungdomsmottagningen som även de har barn och unga som prioriterade målgrupper.

Med Läsoch skaparbussen når Värmdö bibliotek grupper som ofta har svårt att ta sig till biblioteket. Det handlar om barn i förskolan, personer med olika funktionsnedsättningar, nyanlända och äldre.

Regelbundet besöker bussen också kommunens socioekonomiskt utsatta områden. Under skollov gör biblioteket riktade insatser till fritidshem samt deltar i arrangemang tillsammans med lokala aktörer.

Vår och höst bemannar Värmdö bibliotek tillsammans med andra skärgårdskommuner Bokbåten som lägger till vid ett stort antal öar. På Sandhamn och Nämdö finns ö-bibliotek som drivs i samverkan med föreningar.

Under planperioden för åren 2024 - 2027 ska folkbiblioteken i Värmdö:

- Göra en kartläggning över var kommunens invånare bor och vilka som använder bibliotekets tjänster för att få information om hur vi når invånare som bor långt från biblioteket, om vi når invånare i socioekonomiskt utsatta områden och om våra verksamheter återfinns där befolkningen ökar.
- Samverka med organisationer, myndigheter och kommunala aktörer samt inom Kulturoch fritidskontoret för att erbjuda information och stöd på plats i Värmdö kulturhus.

Skolbibliotek

Grundskolenämnden och Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämnden ansvarar för att alla elever i huvudmannens skolor, har tillgång till ett skolbibliotek². Skolbiblioteken ska vara en pedagogisk resurs³ och en integrerad del i skolans arbete för att leva upp till läroplanen. Skolbiblioteken är särskilt viktiga i skolans värdegrundsarbete och ska på samma sätt som folkbiblioteken verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt⁴. Skolinspektionen har ett antal krav som ska vara uppfyllda för att eleverna ska anses ha tillgång till skolbibliotek som används i undervisningen:

- Eleverna har tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del i elevernas undervisning för att bidra till att nå målen för utbildningen.
- Biblioteket omfattar böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier.
- Skolbiblioteket används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens samt utgör ett stöd i elevens lärande och utveckling.

Nulägesbeskrivning

Det finns skolbibliotek på kommunens skolor. Ett fåtal skolor använder dock en annan skolenhets lokaler på rimligt avstånd från skolan som möjliggör skolbibliotek som pedagogisk resurs. Skolbiblioteken används som en del i elevernas undervisning och bidrar till att eleverna når målen för utbildningen.

² Skollagen 2 kap. 36§ (2010:800)

³ Skolinspektionen (2018). Skolbiblioteket som pedagogisk resurs. Se även bilaga 2B.

⁴ Bibliotekslagen (2013: 801) 2 §

Fokusområden under plantiden

- Läsförämjande satsningar för att stärka elevernas läsförmåga, språkliga förmåga och läsutveckling. Läsförämjande satsningar kan utöver att bidra till goda skolresultat, även verka för kultur, litteratur och bildning i större bemärkelse.
- Skolbiblioteket stöttar och främjar nyanländas lärande och språkutveckling samt möter flerspråkiga elevers behov av texter på svenska och andra språk som eleven kan, samt möjliggör transspråkande.
- Skolbiblioteket samverkar med fritidshemmet utifrån övergripande mål och riktlinjer i syfte att erbjuda eleverna en meningsfull fritid. Skolbiblioteket verkar för att stärka hela skolans läskultur samt för att främja elevernas läsmotivation såväl under skoltid som på fritid.
- Skolbiblioteket används som en del i undervisningen för att stärka elevernas digitala kompetens med fokus på medie- och informationskunnighet i skolans samtliga årskurser.
- Skolbiblioteket stödjer elever med läsnedsättningar. Det kan ske genom att ge tillgång till anpassade medier. Det kan också ske genom stöd åt de elever som har rätt till egen nedladdning av talböcker.

Under planperioden för åren 2024 - 2027

Skolbibliotek är en verksamhet för hela skolan och inte enbart knuten till lokalen. Däremot är lokalen viktig som plats på flera sätt. Skolbiblioteket, som plats ska vara trygg och lugn. Skolbiblioteket ska erbjuda plats för läsning, studiero och skolarbete samt bidra till trivsel och möten mellan elever.

Regeringen föreslår flera satsningar inför budget 2024 för att stärka elevers läsförmåga. Det handlar bland annat om en satsning på bemannade skolbibliotek och medel för inköp av böcker⁵. Genom att kombinera specifika kompetenser kan undervisningen breddas och fördjupas i syfte att stärka elevernas läs- och språkutveckling samt medie- och informationskunnighet.

- Skolorna ska arbeta för ökad likvärdighet mellan skolbiblioteken gällande bemanning och utbud, vilket kommer att genomföras genom ett skolbiblioteksnätverk med syfte att arbeta med skolbibliotekens utveckling.
- Det lokala skolbibliotekets verksamhet leds av rektor och är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete som ska synliggöras för skolans personal.
- Under mandatperioden kommer en handlingsplan för skolbiblioteken på grundskolorna i Värmdö kommun att utformas. Syftet med skolbiblioteksplanen är att skapa en gemensam riktning för utveckling av skolbiblioteken i Värmdö kommun. Planen ska bidra till ökad likvärdighet och kvalitativ skolbiblioteksverksamhet som gynnar alla elever

⁵ Prop. 2023/24:1

kunskapsinhämtning. Skolbibliotek är en verksamhet för hela skolan och skolbibliotekets uppdrag är viktigt.

Uppföljning av biblioteksplanen och utvärdering av verksamheten

I bibliotekslagen 18 § står att den myndighet (enligt förordning (2008:1421) är denna myndighet Kungliga biblioteket, KB) som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

Värmdö kommuns biblioteksplan ligger till grund för kultur- och fritidsnämndens och grundskolenämndens, gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivnämndens folk- och skolbiblioteksverksamheter och konkretiseras i verksamhetsplaner.

Vid sidan av uppföljningen i verksamhetsplanerna, ska biblioteksplanen i sig följas upp en gång per mandatperiod. Uppföljningen ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen 2026. Uppföljningen bör sedan ligga till grund för utarbetandet av en ny biblioteksplan.